

LA Rambla de Figueres és el cor de la bella capital de l'Empordà. A ella hi aflueixen totes les artèries urbanes i tota la vida ciutadana, simpàtica i franca com el nostre vent.

Cap figuerenc no hi ha que no en servi d'ella un dolç record. Al cor de l'Empordà i al cor de la ciutat, tant a les tardes diumenjals de l'estiu, baix l'espessa forra dels seus plàtans venerables, com a les tardes de l'hivern, al recer de la gelada tramuntana canigonenca, imperturbablement, la riuada humana va i ve sorollosa i lenta per aquesta ampla i ben guarnida avinguda. Allí barrejats, hi trobareu el senyor de barret, de guants i de bastó, polit com diuen que són els senyors, i l'home de blanca espadenya, de gorra multiforme i de putrefacte caliquenyo; la mossa senzilla i riallera i la elegant i riallera senyoreta (un planter de flors que cultivem amb amor en la nostra secció de «Ramblejant»).

La Rambla dona el ritme de la vida espacible de la nostra ciutat.

Fins fa poc, els figuerencs que a ella estudiaven, donaven en llur passeig la nota discordant i peculiar, de franca rebel·lació contra les normes de ço que en diuen «el bon passejar», anant pel cantó que més els hi quadrava. Era, certament, una nota típica de Figueres, una costum tàctica i inveterada, que palesava el caràcter empordanès, sempre rebel a tota subjecció i que recollien els forasters tot diguent amb to de mofa: «Els figuerencs no saben passejar-se».

I bé: una ordre municipalha demostrat als bescantadors dels nostres hàbits que també els figuerencs sabem passejar-nos, trencant, malhauradament, el contra-ritme tant ple de gràcia que ens caracteritzava. Avui ja no ens veiem cara a cara els uns amb els altres; hem perdut gairebé la delícia d'aquelles mirades de foc que ens ennartaven i ens embullaven en les xerxes indefensables del dolç amor...

VISIÓ D'AHIR

El suggeridor de l'idea de construir la volta de la Rambla, realitzada en el període de sis anys—1828-1833—, ha restat per mi incògnit.

No creguis pas, llegidor, que fos aquesta una empresa de fàcil execució. Pensa que el que és avui un rec insignificant i portador de brutícia, vivificava

ahir la pesada roda d'un molí emplaçat a la Placeta.

Aquesta riera entrava a Figueres per la porta del Sol; seguia el carrer de Lasauca; s'esmunyia per la Rambla i La Placeta; nodria el rentador públic situat a la Plaça de la Palmera i seguia per entre camps fertilitzant les terres baixes de l'Empordà.

La Riera limitava el casc urbà de la vila migeval pel cantó Sur, defensada per espesses muralles flanquejades per les torres «del Ral» i per la que avui encara resta en peu davant les escales de la Rambla. A l'altre costat, tant poques edificacions hi havien, que per anar a l'antic Laçaret, convertit més tard en hospital per obra i gràcia de Bernat Gasendis, s'havien d'atravessar camps.

Més tard, al adquirir Figueres una major importància pels motius de sotraure's a la tutela dels reis—doncs era, com se sap, Vila Reial—i per la ruïna del comtat d'Empúries, ço que redundà en perjudici de la vila de Castelló, la nostra anà creixent dins el recinte fortificat, eixamplant-se a la fi per l'altre costat de la Riera.

LA NAIKENÇA DE LA RAMBLA

Les necessitats de la població feren que es pensés en cobrir el llit de la Riera, doncs dificultava extraordinàriament la trasllació d'una a altra banda. Per això, el 27 de juliol de 1828 es proposà a l'Ajuntament aquest projecte. L'Alcalde en Ramon Plantamor amb els concellers Reynalt, Pons, Caralt, Frigola, Garcia, Junyer, Mas, Almar, Sans i Comas, prengueren la següent resolució:

«Habiéndose tratado de muchos años a esta parte el cubrir la ribera que atraviesa esta villa en el paraje llamado La Placeta, sacándose de allí el molino del Dr. D. Tomás Puig y derrumbándose las casas llamadas d'en Barjau, construyéndose además una fuente de aguas potables por carecer de ellas la población, cuyo proyecto no ha tenido efecto hasta el día por falta de medios para realizarlo; y estando convencido el Ayuntamiento que su coste importaría unas cuarenta mil libras, se ha ocupado en buscar los arbitrios que pudiesen facilitar su coste sin que la población sufriese una carga excesiva y hallado que

Coses d'ahir

La naixença de

LA RAMBLA

imponiéndose el derecho de cuatro reales de vellón por cabeza de ganado lanar y cabrio y ocho por el vacuno y de cerda que se matan en las carnicerías de esta villa, importaría al año cuatro mil ochocientas libras; el de un real por bota de vino y carga de uvas que entrase en esta villa, cuyo importe sería el de dos mil cuatrocientas libras y el de veintinueve cuartos por cuartera de trigo que sirve para amasar el pan que se vende al público por los panaderos, que importaría cuatro mil doscientas libras, todo aproximadamente, cuyo total ascendería al año a once mil cuatrocientas libras, pudiéndose verificar el proyecto dentro el término de cuatro años. Dijeron dichos señores que se representase a S. M. implorando su real gracia para ejecutar el expresado proyecto e imponer los arbitrios indicados para tan útil objeto».

Aquest acord però es veu que no donà el resultat que s'esperava per part del poble, enemic sempre de tota contribució, doncs pocs dies després es procedí a la construcció d'un pont sobre la Riera.

Prop d'un any quedà la proposició oblidada. En els Llibres d'Acords de l'Ajuntament amb prou feines es parla de la volta que s'ha de fer. No obstant, els assenyats prohoms de la ciutat palesen amb gran riquesa de detalls la necessitat de lliurar-se de aquest destorb, significant la bellesa que reportaria a la vila la construcció de carrers—no es parla de cap passeig—damunt el llit ple de brutícia del riu.

L'idea torna a tenir entusiastes partidaris. Tants, que ja el 13 d'abril de 1829 es nomena a Francesc de Vallès, arquitecte acadèmic de Barcelona per a que faci el projecte, plànol i pressupostos per la coberta de la Riera.

Un mes després l'Ajuntament dirigeix una instància al capità general de Catalunya demanant autorització; el qual contesta que es discurreixi un medi per adquirir el molí d'en Puig, destinant-se per això l'impost d'un ral de velló per bóta de vi que entri a la vila.

Els interessos creats al voltant de la Riera dificulten molt l'èxit de l'obra projectada, qual realització es dilata novament fins el 26 de març de 1830, en que l'Ajuntament torna a encarregar a Francesc Vallès el plànol per cobrir-la i el de l'establiment d'aigües potables a la població, comissionant al ensems a Francesc Botiñà, Reial Geòmetra d'aquesta vila, perquè l'ajudi.